

Likabehandlingsplan

Häggviks Gymnasium

Fastställd 2007-08-20

Innehållsförteckning

Häggviks Gymnasiums likabehandlingsplan

1. Ansvarsfördelning	2-3
• Ansvar och skyldigheter	2
• Rektor	2
• Lärare och annan skolpersonal	3
• Elever	3
• Föräldrar	3
2. Information till elever, föräldrar och personal	3-4
3. Förebyggande insatser	4
• Från skolledningens sida	4
• Från personalens sida	4
• Från elevernas sida	5
4. Åtgärder vid kränkande behandling:	5-7
• Inledning	5
• Arbetsgången	5-6
• Kartläggning	7
• Dokumentation	7
• Utvärdering och eventuell revidering	7
Bilaga 1	Begreppsdefinitioner exempel
	8-10
Bilaga 2	Lagtext och andra styrdokument
	10-11

Häggviks Gymnasium - likabehandlingsplan

På Häggviks Gymnasium ska alla ha lika rättigheter och behandlas med respekt och värdighet oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.

1. Ansvarsfördelning: Alla elever är allas ansvar

Ansvar och skyldigheter

Det juridiska ansvaret har huvudmannen. Ansvaret att agera har alla som arbetar i våra verksamheter.

Alla som arbetar i våra verksamheter är skyldiga att främja likabehandling och att förebygga och motverka diskriminering/kränkning. Alla är också skyldiga att så fort som möjligt utreda sådana händelser samt att förhindra fortsatt diskriminering/kränkning.

Rektor och personal har ansvar för eleverna genom Skollagen, Lpf 94, Diskrimineringslagen (SFS 2006:67) och Arbetsmiljölagen.

Rektor

Det är rektors ansvar att:

- Se till att all personal, alla elever och vårdnadshavare känner till att diskriminering och annan kränkande behandling inte är tillåten i skolan
- Se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja elevers lika rättigheter, samt att motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning samt annan kränkande behandling
- Årligen upprätta, utvärdera och revidera en likabehandlingsplan i samarbete med personal och elever
- Om skolan får kännedom att diskriminering eller annan kränkande behandling förekommer, se till att utredning görs och att åtgärder vidtas

Rektor ska även se till att skolpersonal har ett gemensamt system för hur de dokumenterar anmäld/upptäckt diskriminering och annan kränkande behandling och de åtgärder som vidtagits.

Lärare och annan skolpersonal

Det är lärares och annan skolpersonals ansvar att:

- Följa skolans likabehandlingsplan
- Ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som han/hon förmedlar genom sin undervisning och sträva efter likabehandling
- Se till att åtgärder vidtas då diskriminering eller annan kränkande behandling misstänks/anmäls/upptäcks
- Dokumentera misstänkt/anmäld/upptäckt diskriminering och annan kränkande behandling och de åtgärder som vidtas
- Bevaka att utredda fall av diskriminering och annan kränkande behandling, där den enskilda läraren är berörd, följs upp

Elever

Det är elevens ansvar att:

- Informera någon personal på skolan om de känner till att kränkande behandling förekommer

Föräldrar

Föräldrarna har ansvar för sina barn och ungdomar genom föräldrabalken.

Diskriminering och kränkande behandling som sker mellan ungdomarna på deras fritid är i första hand ett ansvar för föräldrarna att åtgärda. Samverkan mellan skolan och hemmet för ungdomarnas bästa är nödvändig när problem uppstår. Vi betonar vikten av att alla föräldrar larmar skolan om deras barn berättar något om att dom själva eller en kamrat far illa. Föräldrar utgör en viktig resurs i vårt arbete med eleverna.

2. Information till elever, föräldrar och personal

Information om skolans syn på kränkande behandling finns i informationshäfte för personalen.

Information om likabehandlingsplanen sker av klassföreståndare vid skolstart i samband med att man informerar om ordningsreglerna så att alla elever vet till vem/vilka de kan vända sig för att få hjälp om de blivit trakasserade eller kränkta.

Elevrådet informeras årligen.

Föräldrar informeras vid föräldramöten och utvecklingssamtal om likabehandlingsplanen och till vem de kan vända sig om något inträffar.

Information sprids till personal via personalmöten, arbetslagsmöten och utvecklingsgruppmöten.

Skolledningen beslutar om likabehandlingsplanens innehåll i samråd med elevråd, utvecklingsgrupp, föräldrar och elevhälsan.

Likabehandlingsplanen ska alltid finnas tillgänglig på Häggviks Gymnasiums hemsida, www.haggviksgymnasium.se

3. Förebyggande insatser

Det mycket viktiga förebyggande arbetet ska ske i det dagliga värdegrundsarbetet enligt Skollag, Diskrimineringslagen (SFS 2006:67), Lpf 94, Verksamhetsplan och Lokal arbetsplan.

Från skolledningens sida:

- Teambuilding och arbetslagsutveckling är ett prioriterat område vid personalens kompetensutveckling. I ett arbetslag är alla eleverna allas ansvar.
- Skolledning och elevhälsan träffas regelbundet och diskuterar bland annat skolans psykosociala miljö för att aktivt främja likabehandling utifrån ett långsiktigt perspektiv
- Skolledning ska se till att övriga förebyggande insatser sker, utvärderas och förbättras över tid

Från personalens sida:

- Allt arbete med och omkring elever ska genomsyras av demokratiska värderingar
- Material som används i undervisningen ska kritiskt granskas av pedagogerna så att de inte innehåller diskriminerande värderingar
- Tid ska avsättas regelbundet (schemalagd) för värdegrundsarbete med värderingsövningar och liknande aktiviteter, t ex Friends, diskussioner om gemensamma regler, tjej- och killgrupper och liknande
- Föräldramöten och utvecklingssamtal kan användas för att fördjupa samarbete mellan hem och skola och därmed stärka värdegrundsarbetet
Likabehandlingsplanen kan utgöra en stående punkt vid utvecklingssamtalen
- Att vid utvecklingssamtal och andra samtal ta upp frågan om trivsel, trakasserier och kränkande behandling
- Skolans ordningsregler ska vara väl förankrade hos elever, föräldrar och personal
- Rastvärdar finns under samtliga raster
- Handledning till alla arbetslag erbjuds av elevhälsan

Från elevernas sida:

- Utbildning av kamratstödjare (Friends) som aktivt arbetar för att förebygga kränkande behandling kommer att ske under vårterminen 2008
- Klassråd, elevråd och andra liknande funktioner bör ha ”likabehandlingsfrågor” som en stående punkt på dagordningen

4. Åtgärder vid kränkande behandling

Inledning

Utgångspunkten för skolans agerande är den enskildes subjektiva upplevelse av vad som har skett.

Elever som utsätts för kränkande behandling eller elever som blir vittne till detta skall vända sig till:

- Antimobbningsteamet
- Skolledning eller annan personal
- Psykolog eller skolsköterska

Om det kommer till personals kännedom att någon blivit utsatt för diskriminering, kränkande behandling eller trakasserier är den personen skyldig att omedelbart anmäla det till skolledning/elevhälsoteam. Detta gäller kränkningar från såväl personal som elever.

Arbetsgången

1. Enskilt samtal ska genomföras med den som blivit kränkt.

Att tänka på vid samtalet:

- tala om vikten av att kränkningen/trakasseriet kommit till kännedom - nu kan situationen börja hanteras
- ta reda på vad som hänt
- lyssna aktivt och empatiskt
- målet med ingripandet skall vara att stoppa den omedelbara kränkningen/trakasserandet
- undvik motbeskyllningar
- berätta för den som har blivit kränkt när man ska tala med dem som har varit kränkande
- se till att den drabbade har tillgång till en trygg zon
- använd pålitliga kamrater, lärare och andra vuxna som frivilliga stödpersoner
- försök stärka den drabbades självförtroende
- **dokumentera samtalet**

2. Enskilda samtal med personer som kan ha sett eller hört något.

Att tänka på vid samtalet:

- samla fakta
- påminn om att alla elever har en skyldighet att informera skolan om någon utsätts för kränkningar
- avsluta samtalet med att säga att ”du får inte prata med några kamrater om vad vi har sagt under detta samtal, har du behov av att prata med någon skall du gå till någon vuxen.”
- **dokumentera samtalet**

3. Enskilda samtal med den/eller dem som har anklagats för kränkningen.

Att tänka på vid samtalet:

- tala om vad man vet
- tala om vad vi anser om kränkningar - ta ställning, men undvik moraliserande
- tala om vad skolan tänker göra
- fråga vad hon/han kan göra för att rätta till det inträffade. Vänta in förslag, ha inte bråttom. När förslaget kommer ska man ta det på allvar och fråga om eleven klarar av det.
- avsluta samtalet med att säga att ”du får inte prata med några kamrater om vad vi har sagt under detta samtal, har du behov av att prata med någon skall du gå till någon vuxen”.
- **Dokumentera samtalet**

4. Klasslärare, skolledning och elevhälsoteam informeras snarast om händelsen

5. Kontakt med föräldrar/vårdnadshavare

Tänk på att:

- Alltid ta kontakt med föräldrar/vårdnadshavare
- kontakten med hemmet tas på kvällen samma dag. Eleven ska få chansen att först prata med sina föräldrar.
- när det gäller den som har utfört kränkningarna ska man lägga fram detta så sakligt som möjligt och med sikte på de omedelbara åtgärderna.

6. Återkoppling sker till berörd personal, till exempel arbetslaget.

7. Uppföljningssamtal genomförs vid behov av klasslärare, elevvårdspersonal eller skolledning.

Tänk på att:

- börja alltid samtalet med den som känt sig kränkt.
- därefter kan man samtala med den/dem som utfört kränkningen. Man kan t ex fråga om eleven har kunnat genomföra sina egna förslag för förbättring.
- **dokumentera samtalet**

8. Om problemen kvarstår upprättas ett åtgärdsprogram och vid allvariga och/eller upprepade händelser hänskjuts ärendet till rektor

9. Uppföljning kan behövas där åtgärdsprogrammet utvärderas och nya beslut tas.

10. Om problemet kvarstår gör rektor en bedömning om en anmälan till sociala myndigheter, polisen eller arbetsmiljöinspektionen.

5. Kartläggning

Varje skolår i mitten på vårterminen ska en trivselenkät fyllas i av alla elever. Rektor har ansvar för utdelning och sammanställning av svaren. Varje klasslärare har ansvar för att eleverna fyller i enkäten. Eleven ges också möjlighet att peka ut de eventuella otrygga platserna. Sammanställningen ligger sedan till grund för eventuella åtgärder som tas fram av skolledningen i samarbete med elevhälsoteamet.

6. Dokumentation

Rektor informeras omgående vid diskriminering eller kränkande behandling.

Uppgift om anmälare och handläggare av ärendet noteras.

Efter kartläggning och genomarbetning av ärendet lämnas redogörelse till rektor.

Redogörelsen skall innehålla:

- ärendebeskrivning
- uppgift om genomförda samtal, föräldrakontakter mm
- ev. behov av elevvårdskonferens
- ev. åtgärdsprogram
- ev. behov av extern kompetens
- ev. anmälan till socialförvaltning, polis eller arbetsmiljöinspektionen
- förslag till uppföljning

7. Utvärdering och eventuell revidering

Handlingsplanen utvärderas och revideras årligen av skolans utvecklingsgrupp och elevhälsoteam i samråd med elevrepresentanter och föräldrar. Likabehandlingsplanen revideras årligen på planeringsdagarna i augusti månad. I skolans årliga kvalitetsredovisning ingår även utvärdering av likabehandlingsplanen.

Häggviks Gymnasium den 20 augusti 2007

Viveka Rosqvist
Rektor
Häggviks Gymnasium

Bilaga 1 Begreppsdefinitioner och exempel

En ny diskrimineringslag

Den 1 april 2006 trädde en ny diskrimineringslag i kraft. De som skyddas av den nya lagens bestämmelser är barn och elever – d v s de som omfattas av den utbildning och annan verksamhet som regleras i skollagen.

Lagen har till ändamål att främja barns och elevers lika rättigheter i de verksamheterna som omfattas av skollagen samt att motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.

Därutöver avses lagen förhindra och förebygga annan kränkande behandling som inte direkt kan hänföras till dessa diskrimineringsgrunder.

Enligt lagen ska den som ansvarar för den skollagsreglerade verksamheten bedriva ett målinriktat arbetet för att främja de ändamål som bär upp lagen. Detta innebär bl a att det ska upprättas en likabehandlingsplan för att förhindra diskriminering och annan kränkande behandling i verksamheten. Likabehandlingsplanens främsta syfte är att främja likabehandling, att förebygga samt motverka trakasserier och annan kränkande behandling.

Diskriminering och kränkande behandling är omfattande begrepp och skall inte tolkas för snävt. Det är den enskilda personens uppfattning om diskriminering och kränkning som skall beaktas.

Avsikten med lagen är

- * att ingen mobbning ska förekomma på skolan
- * att elever ska ha kunskap om hur de ska gå till väga i situationer där mobbing förekommer
- * att skolan ska ha beredskap för att snabbt hjälpa och stödja en person som drabbas
- * att alla vuxna i skolan ska hindra alla försök från elever att utsätta andra för mobbing

Lagen skiljer på olika typer av diskriminering

1. Direkt diskriminering

Ingen person får missgynnas genom särbehandling på grund av någon av de fem diskrimineringsgrunder som lagen omfattar, dvs. kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning och funktionshinder.

2. Indirekt diskriminering

Personer får inte använda regler eller bestämmelser, som uppfattas som neutrala, på ett diskriminerande sätt. Indirekt diskriminering kan vara när personer med olika behov behandlas lika.

3. Trakasserier

Ingen person får kränkas på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan

trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder.

4. Instruktioner

Personal får inte ge order eller instruktion så att elev diskrimineras.

5. Repressalier

Personer som anmält någon eller deltagit i utredning om brott mot likabehandlingslagen får

inte bestraffas.

6. Annan kränkande behandling

Alla kränkningar är inte diskriminering, men all kränkande behandling måste förhindras. I begreppet ingår mobbning. Med mobbning menas kränkning vid upprepade tillfällen samt en obalans i makt mellan den som mobbar och den som blir utsatt. Kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematisk och återkommande och utföras av och drabba såväl vuxna som barn och ungdomar.

Det är barnet eller eleven som avgör om beteendet eller behandlingen är kränkande. Trakasserier är ett vedertaget begrepp i diskrimineringslagens sammanhang och är alltså kopplade till diskrimineringsgrunderna. Det är därför nödvändigt att skilja mellan trakasserier och annan kränkande behandling. I lagen införs därför ett förbud mot annan kränkande behandling för att täcka in alla former av kränkningar. Förbudet gäller uppträdande gentemot barn och elever från ansvariga inom verksamheten. Detta gäller inte befogade tillrättavisningar som har till syfte att upprätthålla ordning och en god miljö för barn och elever.

Exempel på kränkande behandling och diskriminering kan vara

- ryktesspridning
- förföljelser i olika former
- förnedringar och sexuella trakasserier som oönskad beröring, könsord
- att bli hotad
- förtal och nedsvärning av en person eller dennes familj
- undanhålla eller ge felaktig information
- slag och knuffar
- att få personlig egendom gömd, stulen eller förstörd
- klotter, brev, lappar, e-post, sms, mms
- hånande kommentarer
- utfrysning
- prat bakom ryggen

Andra begreppsdefinitioner:

- **Mobbning** förutsätter att den som utsätts, kränks vid upprepade tillfällen, vilket skiljer mobbning från andra former av kränkande behandling. Vidare råder en obalans i makt mellan den som mobbar och den som utsätts för mobbning.
- **Sexuella trakasserier** avser kränkning grundade på kön eller som anspelar på sexualitet.
- **Homofobi** är en uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- och bisexualitet och homo- eller bisexuella personer.

- **Rasism** bygger på föreställningen om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupperna. Mot bakgrund av en sådan uppfattning ses vissa folkgrupper som mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.
- **Främlingsfientlighet** avser motvilja eller förakt mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

Bilaga 2: Lagtext och andra styrdokument i arbetet med likabehandlingsfrågor

Tillsyn över lagen

Skolverket och ombudsmännen, JämO (Jämställdhetsombudsmannen), DO (Ombudsmannen mot etnisk diskriminering), Homo (Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning), HO (Handikappsombudsmannen), BEO (Barn och elevombud), ska utifrån sina ansvarsområden se till att lagen följs. Skolverket har ett särskilt ansvar för den nya lagen genom att ett barn- och elevombud för likabehandling ska tillvarata det enskilda barnets och elevens rättigheter.

Lagen om lika behandling

Förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling

Ny lag från 2006-04-01 som skall främja elevers lika rättigheter och motverka diskriminering

på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion, sexuell läggning och funktionshinder.

Lagen

skall också motverka annan kränkande behandling som mobbning.

Skollagen kap 1, § 2

Verksamheten i skolan skall utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom skolan skall främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.

Särskilt skall den som verkar inom skolan främja jämställdhet mellan könen, samt aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom våld, mobbning, sexuella trakasserier och rasistiskt beteende.

Skollag och läroplaner

I skolagens portalparagraf (1kap 2 §) beskrivs det demokratiska uppdraget.

Verksamheten i skolan skall utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom skolan skall främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Särskilt ska den som verkar inom skolan

1. främja jämställdhet mellan könen samt
2. aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom mobbning och

rasistiska beteenden.

I skollagen, läroplanerna och förarbetena till dessa används begreppet ”kränkande behandling” som ett samlingsbegrep för olika former av kränkningar. Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. Kränkningarna är ett uttryck för makt och förtryck. Faktorer som kön, socioekonomisk bakgrund och etnicitet är betydelsefulla faktorer i de maktstrukturer som finns i samhälle och skola. Kränkningarna kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera.

Även institutioner, som t ex skolan, kan genom strukturer och arbetssätt upplevas som kränkande. Kränkande behandling kan äga rum i alla miljöer och i alla sammanhang – när som helst. En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematisk och återkommande. Kränkning utförs av och drabbar såväl barn och ungdomar som vuxna. En viktig utgångspunkt är att den som uppger sig vara kränkt, alltid måste tas på allvar.

Lpf 94 - 2.2 Normer och värden

Mål att sträva mot:

Skolan skall sträva mot att varje elev:

- Respekterar andra människors egenvärde och integritet,
- inte accepterar att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling samt medverkar till att bistå människor,
- förstår och respekterar andra folk och kulturer,
- kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen och
- visar respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan skall

- medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen,
- i arbetet med eleverna verka för solidaritet med eftersatta grupper både i och utanför vårt land och
- aktivt motverka trakasserier mot och förtryck av individer och grupper

Arbetsmiljölagen AFS 1993:17

Arbetsmiljölagen gäller även i skolan.

Arbetsgivaren skall klargöra, att kränkande särbehandling inte kan accepteras i verksamheten.

FN- konventionen

FN:s konvention om barns och ungdomars rättigheter, som ratificerades av Sverige 1990, är en rättighetslag för barn och ungdomar. I konventionen påtalas bl a att ingen kränkning av barn och ungdomar får ske.

